
En turnusleges hyllest til fastlegejobben

LEGELIVET

VICTORIA SCHEI

victoria.schei.92@gmail.com

Victoria Schei er LIS1-lege i Haugesund kommune.

Som turnuslege på et fastlegekontor har jeg falt for den allmenntillegens måten å jobbe med pasienter på. Men jeg frykter at et dystert mediebilde tar motet fra kollegaer som ville ha elsket denne jobben.

Foto: privat

Over 200 000 nordmenn mangler fastlege (1). I avisene formidler overarbeidete allmenntillegere at nok er nok. De jobber fra morgen til kveld med lange pasientlister, i en utømmelig haug av elektroniske forespørsler, med to måneders ventetid på ordinær time. I helger og på kvelder er det legevaktarbeid.

Selv har jeg to måneder igjen av LIS1-praksisen i allmenntillegens, på et veldrevet fastlegekontor i en liten by på Vestlandet. Jeg må snart bestemme hva slags legetillegens jeg skal vokse inn i – sykehus eller allmenntillegens? Etter den alarmpregede mediedekningen de siste årene var jeg spent på å se fastlegejobben fra innsiden. Hvordan var hverdagen? Jeg ble overrasket over å møte kollegaer som trives. Lunsjene er lystige, vi konkurrerer om å treffe søppelspannet med matpakkepapiret, mellom drøftinger av utfordrende pasientkasuistikker. Det er alltid rom for å banke på døra, ikke bare til min

kloke veileder, men også til han som har jobbet på øre-nese-hals-avdelingen og hun som er flink i bløtdelsortopedi. I desember trakk vi navnelapper og ga hemmelige gaver til hverandre. Vi blir kjent på måter jeg ikke har møtt i andre miljøer i helsevesenet.

«Jeg ble overrasket over å møte kollegaer som trives»

Og tidsbruken til fastlegene passer ikke med inntrykket jeg har fått fra media. Mange kommer på jobb rundt 8 og rekker fint barnehagen klokken 16, selv om de har pasientlister på over 1 000 personer. Til tross for papirarbeid hjemme har noen sagt at «dette er den beste jobben jeg kunne hatt» og «anbefales på det sterkeste».

Min bedagelige turnuslegehverdag med 30 minutters konsultasjoner er ikke helt representativ. Men jeg har fått erfare den gode måten å jobbe på som allmennlege, der tid og kontinuitet blir terapeutiske verktøy. Det krever langt mer å bli kjent med en ny pasient enn å treffe «Celine» på 18 år som jeg har møtt jevnlig hele høsten. Hun stoler på meg og jeg vet hva hun sliter med. Hun kommer hver torsdag, for utredning og behandling av kroppslig smerte og psykiske vansker. Nå er vi blitt allierte, og jeg får høre både om TV-serier og gutter. Da vi drøftet om hun skulle henvises til psykolog, gråt hun mye. På vei ut døren sa hun: «Du er nesten en psykolog selv, du. Tusen takk.»

Det er ikke slik at fastlegeyrket er lett. Ikke alle konsultasjoner slutter med en like positiv tone, og ofte kjenner jeg på usikkerhet. Daglig dukker det opp noe vi ikke lærte om på studiet. «Beklager at det går litt tregt her», sa jeg til en pasient etter å ha lest lenge på skjermen i Norsk elektronisk legehåndbok og spurt veileder om riktig dosering og intervall av hepatitt B-vaksine. «Jeg vil bare forsikre meg om at det blir riktig.» «Å, ikke unnskyld deg. Jeg er kjempefornøyd, jeg, når du er så grundig. Hvis du har åpen liste, så vil jeg gjerne bytte fastlege!» Jeg samler på gleder, som når den gamle sjømannen alvorlig sier «takkk for god hjelp» eller mammaen hvisker til treåringen: «Skal vi vinke ha det til hun koselige legedamen?» Variasjonen, menneskekontakten og hverdagens mange små forundringspakker gjør at denne vanskelige jobben også blir noe av det mest givende jeg har gjort.

«Variasjonen, menneskekontakten og hverdagens mange små forundringspakker gjør at denne vanskelige jobben også blir noe av det mest givende jeg har gjort»

Det er samtidig klart at mange fastleger har uholdbare arbeidsvilkår. Og slik kan vi ikke ha det. Hvis vi skal få flere til å velge allmennmedisinen, må legene kunne ha fritid som andre. Det finnes mange måter å være fastlege på, og en viktig faktor er listestørrelsen. Mange kommuner tilbyr nå fulltidsjobber med lister på 600 pasienter, som gjør det fullt mulig å ha et liv utenom jobben. Kanskje vi må innse at det trengs to nye fastleger for å erstatte én som pensjonerer seg. Det gjør ikke krisen umiddelbart lettere, men det gir håp om at flere i min generasjon skal velge allmennmedisinfaget.

Vi er nok mange unge leger som har en grunnleggende følelse av at yrket passer oss. Men når erfarne allmennleger roper varsko, er det naturlig å kjenne uro og bli usikker på om man skal velge faget. Derfor er det viktig å balansere omtalen av fastlegelivet. Hvis unge leger skal velge fastlegeyrket, må vi snakke om de positive sidene. Jeg vil ikke svekke fortellingene om fastlegekrisen – for den er reell – men jeg vil presentere min erfaring, som én av mange virkeligheter. Jeg har erfart at jeg selv trives, og fastlegene rundt meg har det fint. Den skreddersydde ALIS-ordningen er et flott økonomisk sikkerhetsnett under spesialistutdanningen, og vi ser nå begynnelsen på økte budsjetter og ordninger som gjør yrket attraktivt. Men det hjelper ikke hvis ingen søker på stillingene som lyses ut.

REFERENCES

1. NTB. TV 2: Fastlegekrisen verre enn antatt. Aftenposten 31.8.2022. <https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/q1p17m/tv-2-fastlegekrisen-verre-enn-antatt> Lest 3.1.2023.

Publisert: 26. januar 2023. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.22.0811
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 7. juli 2026.